

Svar på fråga 2024/25:414 av Olle Thorell (S) Skydd av äldre mot bedrägerier

Olle Thorell har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att motverka den ökande förekomsten av bedrägerier mot äldre, särskilt med hänsyn till de senaste händelserna i Västmanland.

Jag är helt enig med Olle Thorell om att det är oacceptabelt att äldre blir offer för bedragare som hänsynslöst utnyttjar dessa människors tillit och sårbarheter. Bedrägeribrott av det här slaget är dessutom en lukrativ verksamhet för organiserad brottslighet eftersom den genererar stora vinster och förknippas med låg risk för upptäckt och lagföring. För mig och regeringen är det av yttersta vikt att motverka dessa bedrägerier – både för att värna äldres trygghet och som ett led i arbetet att strypa den kriminella ekonomin.

Det är mot den bakgrunden som regeringen arbetar målmedvetet och effektivt med lagstiftning, resurser och andra åtgärder ägnade att få stopp på denna utveckling.

Regeringen lägger stor tyngd på det preventiva arbetet, och här spelar banksektorn en central roll. För att säkerställa att

kundskyddet mot bedrägerier stärks har statsministern, jag själv och flera andra statsråd haft ett antal möten med företrädare för Svenska Bankföreningen och några av Sveriges största banker. Bankerna har därefter presenterat ett åtgärdspaket som bland annat innebär att man utvecklar transaktionsövervakningen och ger kunderna möjlighet att införa tidsfördröjningar, beloppsgränser och extra kontroll vid vissa betalningar. Glädjande nog har vi sett en tydlig nedgång i brottsvinsterna för telefonbedrägerier under årets nio första månader jämfört med motsvarande period förra året – regeringen följer denna utveckling noggrant.

Inom EU pågår förhandlingar om uppdaterade regler för hur bland annat banker ska motverka bedrägerier i sin verksamhet. I jämförelse med andra EU-länder är Sverige mer digitaliserat, och förekomsten av bedrägerier via social manipulation har ökat kraftigt de senaste åren. Sverige har därför haft en aktiv roll i EU-förhandlingarna, och vi driver på för att det nya regelverket ska få en utformning som ökar möjligheterna att bekämpa bedrägerier.

I budgetpropositionen för 2025 föreslår regeringen att medel avsätts för ett finansiellt underrättelsecentrum vid Polismyndigheten. Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket ska där samverka nära med bland annat banker för att effektivt utbyta operativ information och arbeta brottsförebyggande tillsammans.

För att stärka medvetenheten om dessa brott har Brottsoffermyndigheten fått i uppdrag att utveckla de avsnitt i Brottsofferguiden som innehåller information till dem som utsatts för bedrägeri. Inom ramen för uppdraget ska myndigheten bland annat utveckla webbplatsen med mer information om hur bedrägerier kan gå till. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2025.

Polismyndigheten arbetar förebyggande mot bedrägerier genom att bland annat regelbundet sprida information till allmänheten om risken för bedrägeribrott och hur man kan skydda sig. I det arbetet är äldre en viktig målgrupp, och pensionärsorganisationerna viktiga samverkansparter. Under förra året genomförde Polismyndigheten exempelvis en större brottsförebyggande informationsinsats riktad mot äldre personer genom postutskick och annonsering i riks- och lokalpress. Polismyndigheten har även tagit fram material som kan ligga till grund för samtal med äldre personer om bedrägerier.

Vidare har Post- och telestyrelsen i uppdrag att motverka så kallad spoofing, så att bedragare inte ska kunna använda manipulerade telefonnummer för att vilseleda tilltänkta bedrägerioffer.

Den första linjens åtgärder handlar alltså om att förebygga och förhindra att bedrägerier överhuvudtaget äger rum, med särskilt fokus på bankernas preventiva åtgärder och samspel med brottsbekämpande myndigheter.

Till det kommer en rad reformer ägnade att stärka det straffrättsliga skyddet för äldre och andra särskilt utsatta på bedrägeriområdet. I Regeringskansliet bereds för närvarande förslag som går ut på att den som till exempel utnyttjar att offret är skyddslöst eller utsatt oftare ska kunna dömas för grovt brott.

Vidare har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av straffskalorna och reformera påföljdssystemet. Det övergripande syftet med uppdraget är att se över straffskalorna så att de på ett bättre sätt än i dag ska återspegla brottens allvar och att påföljderna som döms ut ska framstå som rimliga och rättvisa. Detta innefattar till exempel straffskalan för bedrägeri. Uppdraget ska redovisas senast den 30 maj 2025.

Regeringen följer utvecklingen på området noggrant och fortsätter att analysera behovet av ytterligare åtgärder för att stärka tryggheten för våra äldre och strypa den kriminella ekonomin.

Stockholm den 20 november 2024

Gunnar Strömmer